

כדור. ככה חשבת. המלחמה הפתיעה אותי. הסתר לי שכל הסיפורים היפים על המלחמה אינם כמו המציאות. היינו 13 איש בנחל. היה צפוף והיגרוג שכב בינינו ותפס מקום. המפקד ביקש רשות מרפול להוריד את ההרגו ולקבור אותו זמנית בחולות. רפול לא הירשה. ממתחמי רפיח נמשכה המלחמה עבור ידון דרך סיהר רפיח ועד הדורה לעבר גשר הפיראן שעל הסוא. כשחזר מהמלחמה, ידע ידון מה טעמה: "זאת היתה הפעם הראשונה שיריתי במישהו, שירו עלי, שראיתי הרוגים. ראיתי כמויות כאלה של הרוגים ושל חברים שנהרגו, שלא יכולתי אחריך לאכול בשר. אבל לא הייתי במשך, כמו חברה אחרים."

★ ★ ★

נמאם בצורה נוראית

המלחמה לא חזר ידון אל המנוחה. הוא הלך לקורס מ"כים, משם לקורס קצינים. כשסיים עם דרגות סגן-מישנה הלך להשתלמות קציני-צנחנים. מה שלא למד במלחמה למד בקורסים: "הרבה מאוד צניחנות, פשיטות מיוחדות, צניחה לים וצניחה מהליקופטר."

בפברואר 1968 קיבל את מחלקת הטיס רונים הראשונה שלו. לקחו אותו משם להשתתף בפשיטה על כראמה. אבל הסור שלי לא ניהל מלחמות גדולות, היה די פשוט. נכנסנו לכראמה. היו שם כמה חבלנים והתגברנו עליהם.

לילה אחד לאחר-מכן עלתה חוליית חבלנים על המוצב שהחזיק ידון, דרומית לגשר דמיה. הם עלו על המוצב מכיוון של צוק תלול. השומר לא ראה אותם. אני ישנתי אז בתוך העמדה. לפתע שתאום התי עוררתי. קפצתי החוצה. הם פתחו מיד יירו בכוחה שחלפה מעלינו. הם המשיכו לירות תוך כדי שילהוב עצמם, כשהם מל-חיים את היריות בצעקות: "איטבח אל-יהוד! עליהם! אללה אכבר!". יריתי בהם והם נעלמו. התגלגלו לתוך הוואדי. המשכנו לירות אל תוך הוואדי. בסריקה שערכתי אחריך, מצאתי אחד מהם הרוג.

מהביקעה עלה ידון לרמה. משם ירד לדרום סיני. שם זה היה גופש ממש, הוא נזכר, "אין שם מתח ויש תנאים מצוינים. זה היה אחד החודשים הטובים שלי בצבא. עשינו חפץ טיולים וספורי גמלים. אימונים ושוב הביקעה. הפעם זה היה קשה. לא בגלל האויב. זה היה בחורף. קר מאוד שם. הקו היה די שקט למרות שכל יום ירו עלינו מהעבר השני. זה היה קשה מפני שזה היה משעמם. בסוף זה נמאס בצורה נוראית."

כשהגיעה שעתם של חייליו לעבור את קורס המ"כים, הלך ידון להוריד באחד הקורסים. ולפני שהספיק להרגיש בכך, כבר מצא את עצמו בחופשת השחרור שלו.

★ ★ ★

לא בגלל אידיאליזם

ד"ר שנים. 35 צניחות. מלחמה אחת. אין סוף של אימונים. המון זמן של רביצה במוצבים. בצד השני של המאזניים: בגרות נפשית, ביטחון עצמי, חוג מכרים רחב יותר מכל השיכבות והרבה די עות שהשתנו, התחלה של השקפת-עולם. זהו המאזן. צריך להחליט: לאן הוא הולך? נהלל נראית לו פיתאום קטנה עליו. "כנראה שלא אשאר פה", הוא אומר, "די לא מעניין פה באופן כללי."

אם יהפוך לאזרח, יש לו עתה יותר משיכה לעיר. כל אשיותו סבבה סביב השירות הצבאי. לא היה זמן לתוכניות. אולי ילך ללמוד במכון וינגייט. אולי ימצא משהו אחר, "אבל שיהיה מעניין". ואולי לא יפרד מהמדים. מצפה לו עדיין פגישה אחת בצבא. הוא יודע מה ירצו ממנו: שישאר בצבא. שימשיך להיות צנחן, כזה שחיי עוברים בין אימונים למלחמת מוצבים. הוא אינו שש לכך כל-כך. אבל באוויר שהוא מקום הוא אינו יכול להיפרד מזה. לא מפני שאלה הם החיים שהוא רוצה לחיות, אלא מפני שהוא יודע ש-צריך את זה. מודה ידון: "בימים כאלה זה די קשה לעזוב את הצבא."

הוא נזכר במה שאמר פעם המג"ד בסיום אימוני הפלוגה: "מי שאומר שהוא רוצה להישאר בגלל אידיאליזם — זה שטויות. נשארים בגלל העניין ובגלל הסיפוק". "אבל הוא מגיד, ויש הבדל", אומר ידון. בגיל 21, אחרי שלוש שנים בצנחנים, הוא נשאר, עם כל השינויים שהתחוללו בו, צנוע, ביישן ומתלבט. ואם יהליל להי-שאר בצנחנים, דבר שהוא קרוב לחדאי, למרות שידון עדיין אינו מודה בכך, יהיה זה מאותה סיבה הדוחפת בעצם את כל ה-אחרים לצנחנים. לא הכוונה האדומה ולא הכנפיים, אלא התחושה שצריך לעשות זאת.

בנהלל. ידון כנער — רוכב על סוס במושב נהלל, ומחזיק רובה בשדות המושב, בתמונה שעל גבה נכתב: "ידון כמרגל". אותה תקופה לא חלם כלל להיות צנחן, החליט להתגייס לצנחנים רק אחרי גיוסו לקלט צה"ל.

טירון. ידון (ראשון משמאל) באוהל הסיירים שלו באחת הסיירות המפר"כות שעבר במיסגרת אימוניו כצנחן. רק בתום שנה של אימונים מכל ה-סוגים, ולאחר שעבר את מלחמת ששת הימים — הלך ידון לקורס קצינים.

הקאדט. ידון (ראשון מימין) עם חבריו בקורס הקצינים. בהשואה לאימוני נים המפרכים, אותם עבר קודם לכן בחיל הצנחנים, נראתה לו תקופת קורס הקצינים כתקופה של נופש והקלה. אחריך עבר קורס קציני-צנחנים.

במוצב. כסגן-מישנה צעיר פקד ידון מספר פעמים על מוצבים של צה"ל בביקעה. כאן הוא נראה בצריף המגורים, באחד המוצבים בביקעת-הירדן.

טיין ונימנה על נבחרת הכדורסל המקומית. את שמו מצאו הוריו בתנ"ך, בספר נחמיה. כשעמד ידון על העובדה שהוא עומד לה-התגייס, החליט לבחור בטיין. בשבוע הראשון של הגיוס, בהיותו בקלט, הלך לע-מוד במיבדקי קורס-טיין. מצאו אצלו ליקוי גופני ופסלוהו להיות טייס. במקום הוא החליט: "אם לא לטיין — אז לצנחנים". "לפני שלוש שנים זה היה אחרת", אומר ידון. "היום הצעירים בקצינים יותר ממה ש-הולך בצבא ומה עושים בכל יחידה. אז, לפני המלחמה, היינו שואבים את הידיעות שלנו מהסיפורים של החברה המגויסים על הרשא במושב. שם הייתי שומע על הצנחנים. חוץ מזה היו בקלט כמה גייסים של הצנחנים שהכרתי, אחד מנהלל ואחד מבית-שערים. הם היו עוברים בין הטיירות, ומי שנראה להם, היו ניגשים לשכנעו שיתגייס לצנחנים. הם דיברו גם איתי. אמרו לי שאבוא אליהם, מפני שזה מעניין וזה טוב. אז הלכתי."

ידון אינו שוכח את הלילה הראשון שלו עם הצנחנים. "הגענו בלילה לגדוד. ישר כש-ירדנו מהמכוניות, התחילו להריץ אותנו. רצנו בסביבות קילומטר, אבל אז זה נראה לי מרחק רציני מאוד. אחר-כך עשו לנו ריצה עם הקיטבגים סביב כל המחנה, לי-הכרת המיקומים."

"בימים הראשונים העסיקו אותנו כמע"ץ, בכל מיני עבודות. אחר-כך היה בנגב תר-גיל צניחה חטיבתי ולקחו אותנו לאסוף את המיצנחים. רק אחרי זה התחלנו בקורס ה-סירונות. זה היה קשה, מבחינה גופנית ו-פסיכולוגית. למרות שהחיילים היו מתנדבים, היה אחוז גדול של נפל. חלק מהחיילים נשרו. וזה לא דווקא אלה שהיו חלשים מ-בחינה גופנית. יש חלשים שרוצים — ועוב-רים. נופלים אלה שאין להם חשק. הם מת-נדבים לצנחנים מבלי שידעו מה יהיה שם. "מה ששנאתי מאותה תקופה היו הטיטור-רים שהרס"פ היה מטרטר אותנו עד חצות, את השמועות על מה שמחכה לנו שהלכו בין החברים. מה שאהבתי זה את התופ-שות וחלק מהאימונים שהיו מעניינים."

בתום קורס הטיירות, בא קורס הצניחה. "זאת תקופת רגיעה בהשואה לאימונים", סבור ידון. "הצניחה הראשונה עברה עלי בלי חתיות מיוחדות. אני בטוח שזה קורה לרבים: בצניחות הראשונות קופצים ומאב-דים את ההכרה בשניות הראשונות עד ש-המיצנח נפתח. גם אחרי-כך הייתי סוגר את העיניים ופותח אותן רק כשהמיצנח נפתח. אבל בסך הכל ההרגשה היא נעימה. אתה מרגיש שבמקום ליפול אתה עולה למעלה."

★ ★ ★

המלחמה — לא כמו בסיפורים

אחרי-כך התחילה השיגרה האפורה. תפיסת הקו על הגבול הסורי. סיד-רות אימונים בכל חלקי הארץ — מאימון מחלקה עד אימון חטיבה, לחימה בשטח מבוצר ושוב תפיסת מוצבים על הקו. תקופת הכוננות שלפני מלחמת ששת-ה-ימים מצאה את ידון כמפקד עמדה בגבול הסורי, מול תל-עזיאת. אחרי-כך עוד הספיק להתחיל את קורס מפקדי-הכיתות בפתיחת המסורות: מסע לאורך 120 קילומטר תוך יממה אחת עד לארבל, לשם מגיע מטוס פ"ר ומצניח למסיימי הצעידה את התגיות הכתולות המסמנות שהם חניכים בקורס. בצנחנים, בניגוד ליחידות אחרות, אין סלקציה בין אלה ההולכים לקורס מ"כים. בתום שנה יכול כל צנחן להגיע לדרגת רב"ט.

אבל הפעם, עוד לפני שהחל הקורס, פרי-צה המלחמה. בבוקר ה-5 ביוני מצא ידון את עצמו בתוך הוחלים בסור שעלה לפרוץ את מיתחמי רפיח. זאת היתה סבילת-האש הראשונה שלו.

"נסענו כמה קילומטרים, ראינו קצת רכב שרוף. לא ירינו ולא ירו עלינו. לא ראינו כלום. פתאום היינו על המיתחם של הצבא המיצרי. אחרי שעה וחצי של נסיעה נח-קלנו בחיילים המצריים הראשונים. היו שם כעשרה חיילים ששכבו מאחורי הדיונות וירו מטוח קצר. המפקד נתן פקודה לירות. אבל הוא ירה תחילה בעצמו. אף אחד מאיתנו לא ירה. היינו המומים. אחרי-כך הצטרפנו לירי. עברנו על פניהם וראינו אותם הרוגים. "משם המשכנו לנוע על המיתחם. היו שם המוני חיילים מצריים: בתעלות, על החולות, במשאיות, בכל מקום. הוחלים שלנו היה בודה. פתאום עצרו שלוש משאיות מצריות וקפצו מתוכם כ-150 חיילים שנשכבו ופתחו עלינו באש. הרגשתי את הכדורים חולפים לידי. חייל אחד מהמחלקה שלי חטף כדור ונהרג לידי. השכנו אש וחיסלנו אותם. "לפני זה חשבתי הרבה על המלחמה. חשבתי שהם יברחו, שלא נצטרך לירות אף